

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Tadeusz Czesław
Nazwisko: Polak
Miejsce urodzenia: Łopuszno
Data urodzenia: 01-12-1927
Imię ojca: Wawrzyniec
Imię matki: Zofia
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
<p>Akta śledztwa prowadzonego od 01.12.1953 do 20.02.1954 przez Wydz. Śledczy WUBP w Gdańsku. Sprawa dotyczyła młodzieżowej organizacji pod nazwą "Szczerb", skupiającej członków Związku Harcerstwa Polskiego działającej na terenie województwa gdańskiego, Bydgoszczy i Lublina w latach 1949-1953, której celem była walka z systemem komunistycznym. Organizacja wydawała gazetkę "Szczerb" i zajmowała się kolportażem ulotek zaczynających się od słów: „Nie niszczyć, podaj dalej".</p> <p>T. Polak, jako jeden z przywódców organizacji zatrzymany 30.11.1953, tymczasowo aresztowany 1.12.1953 i osadzony w areszcie WUBP w Gdańsku.</p> <p>W toku śledztwa ustalono, że:., od jesieni 1949 do dnia zatrzymania tj. do 28.11.1953 na terenie województwa gdańskiego usiłował przemocą zmienić ustrój Państwa Polskiego w ten sposób, że wspólnie z innymi założył kontrrewolucyjną organizację pod nazwą >Szczerb<, w której pełnił funkcję kierowniczą, werbował członków, organizował zebrania, redagował i rozpowszechniał konspiracyjne gazetki pod nazwą "Szczerb", odezwy i ulotki o treści antypaństwowej i antyradzieckiej". Śledztwo zamknięto 20.02.1954 sporządzeniem aktu oskarżenia. W sprawie wystosowano łącznie cztery akty oskarżenia (sprawy Sr. 25/54, 28/54, 30/54, 32/54). Akta złożono do archiwum pod sygn. 1892/III. Wykonano również kopię w postaci mikrofilmu.</p>	<p>IPN Gd 013/45 (1892/III), IPN Gd 0120/89-90 (1892/3) mikrofilm.</p>	

Akta sprawy karnej prowadzonej przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Gdańsku (Sr.28/54) dotyczące T. Polaka i innych członków niepodległościowej organizacji pod nazwą "Szczerb", działającej na terenie województwa gdańskiego, Bydgoszczy i Lublina w latach 1949-1953. Tymczasowo aresztowany 1.12.1953 i osadzony w areszcie WUBP w Gdańsku. Wyrokiem sądu z 22.03.1954 ww. został uznany winnym zarzucanych mu aktem oskarżenia czynów tj.: "że od jesieni 1949 w Gdańsku i na terenie województwa gdańskiego czynił wraz z innymi przygotowania do zmiany przemocą ustroju PRL w ten sposób, iż założywszy kontrrewolucyjną organizację pod nazwą »Szczerb« pełnił w niej funkcje kierownicze, werbował członków, organizował zebrania organizacyjne, prowadził szkolenie członków oraz sporządzał i rozpowszechniał ulotki o treści antypaństwowej". Skazany na karę 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres 2 lat, przepadek całego mienia na rzecz Skarbu Państwa (po zastosowaniu amnestii z 1952 roku). Karę odbywał w Więzieniu w Gdańsku, następnie w Sztumie. Zwolniony warunkowo z reszty kary na mocy postanowienia WSR w Gdańsku z 27.04.1955. Zatarcie wyroku nastąpiło 12.10.1968.	IPN Gd 146/139 t. 1-2.
Akta sądowe spraw członków niepodległościowej organizacji pod nazwą "Szczerb" prowadzonych przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Gdańsku. Organizację założyli instruktorzy zlikwidowanego Związku Harcerstwa Polskiego. T. Polak występuje w aktach jako jeden z założycieli organizacji. Ww. był przesłuchiwany w czasie śledztwa i w czasie rozpraw sądowych.	IPN Gd 146/138, IPN Gd 146/140.
Tadeusz Polak pozostawał w zainteresowaniu operacyjnym Wydz. IV Dep. III MSW jako osoba skazana przez WSR w Gdańsku za kierowanie organizacją o charakterze niepodległościowym pod nazwą "Szczerb". Zarejestrowany 1.12.1984 pod 89313 w kategorii Zabezpieczenia. 21.11.1989 przekazany do Wydz. V Dep. OKPP MSW. Z zabezpieczenia zrezygnowano 19.01.1990.	Materiałów brak. Wpis na podstawie zapisów kartoteczno-ewidencyjnych.
Zbiór fotografii osób oskarżanych o szpiegostwo oraz osób, których sprawy rozpatrywał m.in. Wojskowy Sąd Rejonowy w Gdańsku. W materiałach znajduje się zdjęcia sygnałiczne członków organizacji konspiracyjnych min. członka organizacji "Szczerb" Tadeusza Polaka zatrzymanego przez Wydz. III WUBP w Gdańsku w 1953 roku.	IPN Gd 05/177 t. 1/2.
Wykaz organizacji prowadzących działalność antysocjalistyczną na terenie województwa gdańskiego w latach 1944-1985. W aktach znajduje się charakterystyka organizacji "Szczerb", której członkowie oprowadzili działalność propagandową poprzez kolportaż ulotek i nielegalnych wydawnictw.	IPN Gd 00140/11 t. 1.
Meldunki i raporty WUBP dotyczące nielegalnych organizacji młodzieżowych o charakterze antysocjalistycznym. W aktach znajduje się charakterystyka organizacji "Szczerb" sporządzona 09.01.1954. Tadeusz Polak był jednym z członków założycieli ww. organizacji.	IPN BU 0296/7 t. 2.

Charakterystyka Nr 3 organizacji pod nazwą "Szczerb" działającej na terenie województwa gdańskiego, Bydgoszczy i Lublina w latach 1949-1953. Organizacja założona przez trzysobowy zespół byłych instruktorów Związku Harcerstwa Polskiego. Składała się 10 członków i 4 pomocników. Celem organizacji była walka z systemem komunistycznym, poprzez działalność propagandową-kolportaż ulotek i nielegalnych wydawnictw. Członkowie organizacji przeprowadzili kolportaż ok. 2 tysiąca ulotek. We wrześniu 1949 przesłali pocztą do szkół Gdańska 20 odezw wzywających nauczycieli do bojkotu zarządzeń władz oświatowych. W 1950 roku kilkakrotnie namalowali na domach Gdańska znaki kotwic z literą P jako symbolu walki z ustrojem PRL-u. W 1953 roku aresztowano i skazano wszystkich członków organizacji na kary pozbawienia wolności od 1 do 4 lat. Rozpracowanie organizacji prowadził Wydz. III WUBP w Gdańsku pod nadzorem Wydz. I Dep. III MBP. Tadeusz Polak figuruje w materiałach jako dowódca organizacji.

IPN BU 0175/4.

Akta paszportowe prowadzone przez Wydz. Paszportów KW MO w Gdańsku. W aktach na okładce i kwestionariuszu paszportowym znajduje się zapis o zastrzeżeniu wyjazdów za granicę "Z" nr I 186/58 wniesionym przez Wydz. V oraz zapis, że T. Polak był notowany. Ww. pracownik Przedsiębiorstwa Konserwacji Zabytków Oddz. Gdańsk, ubiegał się o zgodę na wyjazd do NRD.

IPN BU 1532/15455 (ES 42091).

Akta paszportowe prowadzone przez Wydz. Paszportów KS MO\SUSW w Warszawie od 16.12.1976 do 14.11.1989. W aktach na okładce znajduje się zapis o zastrzeżeniu wyjazdów za granicę "Z" nr I 186/58, które anulowano OMK-K-25 08/Gd/By.

IPN BU 1386/11157 (EAPP 11157).